

การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียน
โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยายล อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา
THE DEVELOPMENT OF PERFORMING ON THE RESPONSIBLE RULE OF
STUDENTS AT BANTAYIAMWITTAYAYOL SCHOOL
MUANGYANG DISTRICT, NAKHONRATCHASIMA PROVINCE

ธัญญ์ ภัทธรณ์ เวชกามา

บทคัดย่อ

การพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีคุณภาพที่ดีเป็นอนาคตของชาติในวันหน้าควรมีการเสริมสร้างให้รู้จักวินัย มีความรับผิดชอบ โดยสถานศึกษามีหน้าที่ที่จะพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยด้านความรับผิดชอบของนักเรียนให้เด่นชัด การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมาย เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยายลอำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา ดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบ 3 ด้าน โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ ดำเนินการพัฒนาเป็น วงรอบ แต่ละวงรอบ ประกอบด้วย การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต โดยมีกลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 25 คน กลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 4 คน กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจำนวน 11 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์แบบประเมิน และแบบบันทึก การตรวจสอบข้อมูลใช้ เทคนิคการตรวจสอบแบบสามเส้า (Triangulation Technique) และเสนอผลการวิจัยโดยวิธีพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัญหาการดำเนินการพัฒนาโรงเรียนประสบกับปัญหาการขาดความรับผิดชอบอยู่ด้าน คือ ด้าน การแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้านการรักษาความสะอาด เมื่อดำเนินการพัฒนาการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยม วิทยายลแล้ว ในวงรอบที่ 1 ใช้กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ โครงการเสริมสร้างวินัยนักเรียน กิจกรรมตาวิเศษ และกิจกรรมการเยี่ยมบ้าน นักเรียน พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเอง เข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดขึ้นอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนส่วนมาก (ร้อยละ 72) ปรับปรุงตนเองดีขึ้นด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง นักเรียนมาโรงเรียนทันเวลาในการทำกิจกรรมที่รับผิดชอบ เช่น การทำเวร ประจำวันที่ตนเองมีหน้าที่รับผิดชอบทุกครั้ง ส่วนความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พบว่า นักเรียนร่วมทำกิจกรรมรักษาความสะอาดบริเวณ อาคารเรียน ร่วมมือกันทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนได้สะอาดดี แต่พบปัญหาที่มีนักเรียนบางส่วน ไม่เข้าร่วมกิจกรรม ทั้งเศษกระดาษไม่ เป็นที่ ดังนั้น กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในวงรอบที่ 2 โดยใช้กิจกรรม 4 กิจกรรม เพื่อกระตุ้น สร้างความตระหนัก และเห็นคุณค่า พบว่า นักเรียนกลุ่มเป้าหมายมีความรับผิดชอบต่อตนเองดีขึ้นกว่าวงรอบที่ 1 กล่าวคือ นอกจากนักเรียนจะมาทำเวร ประจำวันทันทุกครั้งแล้ว ยังรักษาความสะอาดในห้องเรียนได้อย่างดีเยี่ยม ก่อนเลิกเรียนตอนเย็นนักเรียนจะช่วยกันทำความสะอาด ห้องเรียนก่อน พร้อมทั้งได้นำขยะไปทิ้งที่ถังขยะรวมของโรงเรียนจึงพากันกลับบ้าน โดยมีครูอาจารย์เป็นผู้ดูแลและให้กำลังใจ ส่วนด้าน ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม พบว่า นักเรียนร่วมกันทำความสะอาดบริเวณที่ตนเองได้รับมอบหมาย (ร้อยละ 100) ร่วมมือกันรับผิดชอบ ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองเป็นอย่างดี มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังช่วยกันรักษาความสะอาดเป็นอย่างดีโดยทิ้งขยะให้เป็นที่

โดยสรุป การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ การออกเยี่ยมบ้าน นักเรียน การแบ่งเขตทำความสะอาด และการนิเทศติดตาม ทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบทั้ง 2 ด้าน ดีขึ้น และกิจกรรมที่จัดช่วยกระตุ้น นักเรียนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม เป็นกิจกรรมที่ตัวเด็กได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมให้เกิดการพัฒนาและสามารถพัฒนาการ ดำเนินงานวินัยนักเรียนได้ดีเยี่ยมเมื่อเติบโตสามารถเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

Abstract

Nowadays, developing youth to be a qualitative person in the future should concern to support them to be more disciplined and take more responsibility. The school is responsible for developing the student disciplinary responsibility and everyone should actively participate, not only teachers. This research aimed to develop disciplinary responsibility of students in 3 areas at Bantayiamwittayayol School, MuangYang district, Nakomratchasima province. Using action research method conducted two cycles. Each cycle contained with planning, action, and observation. The sample group composed of 25 students from year 2. The co-researcher was a group of 4 persons. Contributor was a group of 11 persons. Data used in this research were forms of observation,

interview, evaluation, and recording. Triangulation technique was used to analyze data and summarized result of the research by a narrative description.

The results showed that students in a sample group had problems in three areas: school uniforms dressing, punctuality, and school environmental hygiene. The first developing cycle was applied by using acting seminar in an increasing school discipline project, wonderful eye activity and student home visiting activity. After the first cycle applied the sample group had more responsibility and more participated with school activities. Almost of the sample group (72%) was dramatically increased their personal responsibility. Students were punctual their activities, for example, classroom cleaning schedule. On the other hand, some students showed less their responsibility, such as not participated in school activity, dumping rubbish so the co-researcher had made decision to apply the second developing cycle by using 4 activities. The result was very successful and more improving than the first cycle. A student has shown more personal responsibility. They excellently look after their classroom, daily classroom cleaning done very well before they went home and empty rubbish bin after class finished under teacher supervision. On the public side, everyone gave their efforts to look after their responsibility zone and well cooperated. Dumping rubbish in public area was not seen anymore.

In summary, the developing student disciplinary responsibility by acting seminar, student home visiting, divided cleaning zones, and following workshop could increase both personal and public responsibility. These activities could also help to improve their behaviors and develop their disciplinary responsibility. These youth could grow up to be a qualitative person for a future.

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว เป็นยุคแห่งความก้าวไกลของเทคโนโลยี การดำรงชีวิตของคนให้สามารถอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุขจะต้องมีการปรับตัวให้มีความเหมาะสมกับสภาวะการเปลี่ยนแปลงและความเจริญก้าวหน้า การศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาสังคม การจัดการศึกษาต้องให้ความรู้คุณธรรมจริยธรรมหรือส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าทางด้านวัตถุโดยไม่ละเลยความเจริญทางด้านจิตใจของคนในสังคมด้วย(สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2545: 6) ในสภาวะที่ผ่านมามีประเทศไทยเผชิญกับสภาวะปัญหาทางเศรษฐกิจตกต่ำทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวย คุณธรรม จริยธรรม จิตใจของคนมีความเสื่อมถอยความเจริญทางด้านวัตถุมีมากขึ้น แต่สภาพจิตใจของคนในชาติกลับต่ำลงความเห็นแก่ตัว เอารัดเอาเปรียบ ฉ้อโกง กอบโกยผลประโยชน์มาหาตนเองมากขึ้น สังคมขาดความรับผิดชอบ ก่อให้เกิดปัญหาเกือบทุกวงการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดการจัดการจัดการระบบการเรียนรู้เพื่อความเจริญของสังคมโดยถ่ายทอดความรู้ สืบสานวัฒนธรรมสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าทางวิชาการ สร้างองค์ความรู้ที่เกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคมแห่งการเรียนรู้ จัวยกเกื้อหนุนให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดจนการจัดการจัดการศึกษาต้องพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พร้อมทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และคุณธรรมจริยธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การจัดการศึกษาจึงมุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นพฤติกรรมสำคัญประการหนึ่งที่ต้องปลูกฝังเพื่อพัฒนาคนให้มีคุณภาพ ความรับผิดชอบนี้จะเกิดขึ้นได้ย่อมเกิดจากการเรียนรู้จากประสบการณ์และการปฏิบัติจริง ซึ่งก่อให้เกิดความเคยชิน ดังนั้น การปลูกฝัง ความรับผิดชอบจึงเป็นเรื่องสำคัญพื้นฐานของสังคมที่มีระเบียบสภาพสังคมที่ไร้ระเบียบขาดความรับผิดชอบจะปรากฏให้เห็นจากพฤติกรรมของคนไทยในสังคมนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบก่อให้เกิดขาดความรับผิดชอบ เช่น ทั้งขยะไม่เป็นที่ตลอดจนไม่รับผิดชอบต่อหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายสภาพที่ไร้ระเบียบขาดความรับผิดชอบเช่นนี้ จะก่อให้เกิดความวุ่นวายสับสนของสภาพสังคมและต้องรีบแก้ไข โดยปรับปรุงพัฒนาความรับผิดชอบพฤติกรรมความรับผิดชอบต่อเด็กเยาวชนซึ่งเป็นหน้าที่ของทุกคนทุกฝ่ายต้องร่วมมือกัน

เด็กที่มีความรับผิดชอบต่อตนเองคือเด็กที่สามารถปฏิบัติภารกิจที่เกี่ยวข้องกับกิจวัตรประจำวันของตนเกี่ยวข้องกับหน้าที่งานที่ได้รับมอบหมาย และเกี่ยวข้องกับสัญญาที่ให้ไว้กับผู้ให้(มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2526: 47) ความรับผิดชอบต่ออีกด้านหนึ่งที่ควรปลูกฝังให้เด็กคือความรับผิดชอบต่อสถานศึกษาเด็กที่มีความรับผิดชอบต่อสถานศึกษานั้น จะมีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม ความรับผิดชอบนั้นควรเริ่มที่สถาบันครอบครัวเป็นอันดับแรก เด็กที่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวคือเด็กที่ปฏิบัติภารกิจภายในครอบครัวให้แบ่งเบาภาระของพ่อแม่เด็กที่มีความรับผิดชอบต่อตัวเองจะรู้ว่าตนเองต้องทำอะไร เมื่อใด ในส่วนของหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติโดยไม่มีใครว่ากล่าวตักเตือน (เพ็ชรินทร์ ปฐมวาณิชกะ.2535: 11) เด็กที่มีความรับผิดชอบต่อครอบครัวรู้จักฐานะและหน้าที่ของตนเองที่มีต่อครอบครัวและปฏิบัติตนได้อย่างเหมาะสม

โรงเรียนเป็นสถาบันทางสังคมซึ่งตั้งขึ้นเพื่อทำหน้าที่ที่สังคมมอบหมาย นั่นคือ การพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพ แม้สังคมจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วไม่หยุดยั้งก็ตาม โรงเรียนถือเป็นหน้าที่ที่จะอบรมคอยควบคุมดูแลให้นักเรียนประพฤติ ปฏิบัติตนให้อยู่ใน

ขอบเขตอยู่ในระเบียบวินัยของโรงเรียน การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนจะต้องเริ่มต้นที่โรงเรียนในระดับประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ 2528: 7) เพราะการศึกษาในระดับนี้เหมาะสมที่จะปลูกฝังระเบียบวินัยมากที่สุดซึ่งอาจกล่าวได้ว่าวินัยเป็นเรื่องที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบและดำเนินการควบคู่ไปกับการเรียนการสอนซึ่งเด็กจะประพฤติปฏิบัติถูกต้องหรือผิดระเบียบมาจนน้อยเพียงใดนั้นย่อมขึ้นอยู่กับครู นอกจากนี้ครอบครัวแล้วโรงเรียนยังเป็นสถานที่ที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการปลูกฝังพฤติกรรมความรับผิดชอบด้วยการอบรมและจัดกิจกรรมต่าง ๆ สรุปว่า การปลูกฝังความรับผิดชอบต่อเด็กนั้น มิใช่การกระทำนั้น แต่โรงเรียนต้องจัดอบรมและจัดกิจกรรมการพัฒนา เพื่อให้เด็กนักเรียนมีประสบการณ์และได้เรียนรู้ในขณะที่ใช้ชีวิตความเป็นนักเรียนเพื่อสนองเป้าหมายในการได้มา ซึ่งเยาวชน ที่มีคุณภาพให้เด็กมีความรับผิดชอบต่อผู้ที่มีบทบาทอย่างยิ่งในโรงเรียนคือ ครูอาจารย์ ซึ่งจะต้องใช้เทคนิควิธีการที่มีความเหมาะสมเพื่อให้เกิดการพัฒนาพฤติกรรมไปในทิศทางที่พึงประสงค์พนัส หันนาคินทร์ 2526: 197-198)

พฤติกรรมที่ไร้ระเบียบวินัยของนักเรียนเป็นปัญหาที่มีผลกระทบต่อตัวของนักเรียนโดยตรงและยังส่งผลไปถึงการพัฒนาทางงานต่าง ๆ ทำให้งานอื่นขาดประสิทธิภาพไปด้วย การมีระเบียบวินัยจึงเป็นคุณธรรมพื้นฐานของการอยู่ร่วมกันในสังคม และเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับทุกคนในสังคม การมีระเบียบวินัยเป็นเอกลักษณ์อย่างหนึ่งของสังคมที่พัฒนาแล้ว ทุกคนทุกฝ่ายในประเทศไทยต้องตระหนักและปลูกฝัง เพื่อให้ทุกคนในชาติมีความเจริญสามารถเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงของโลกมีจุดยืนและทิศทางในการพัฒนาที่สอดคล้องกับรากเหง้าทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมภูมิปัญญาไทย สามารถนำพาสังคมและประเทศชาติก้าวไปพร้อมกับกระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกอย่างมั่นคงและสงบสุข การที่จะให้เด็กประพฤติปฏิบัติตนในสิ่งที่งามตามแบบของวัฒนธรรมที่ดีของไทยนั้น ผู้ใหญ่จะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็กก่อน หากผู้ใหญ่ไร้ระเบียบวินัย ก็คงจะเป็นการยากที่จะสร้างวินัยที่ดีให้เกิดขึ้นได้ เมื่อเด็กพร้อมที่จะอยู่ในกรอบวินัยตามสภาพกฎเกณฑ์ที่ตั้งไว้หรือตามสภาพของสิ่งแวดล้อมแล้วผู้สอนจะต้องเป็นผู้คอยแนะแนวทางการสร้างระเบียบวินัย โดยการให้ประสบการณ์ในการเรียนรู้ และการจัดสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ให้เกิดขึ้น ซึ่งเป็นผลที่จะสนับสนุนให้เด็กมีวินัยในตนเองการมีวินัยในตนเองเป็นการที่บุคคลไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นผลที่ก่อให้เกิดความยุ่งยากของตนเองในอนาคต หรือการไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับ เรื่องส่วนตัวและสิทธิของผู้อื่น เพื่อต่อไปจะทำให้เด็กกลายเป็นพลเมืองที่ดีมีคุณภาพของสังคม ประเทศชาติ และไม่ทำตัวค้ำมีพฤติกรรมที่ก่อปัญหา การทำผิดวินัยอีกต่อไป แต่ข้อเท็จจริงในปัจจุบัน เด็กส่วนมากกลับมีพฤติกรรมยี่สิบปัญหาทางระเบียบวินัยขึ้นอยู่กับ (พนัส หันนาคินทร์ 2526: 197-198)

ดังนั้น ความรับผิดชอบต่อสังคมจึงมีความสำคัญต่อการพัฒนาการของเด็ก ซึ่งได้แก่พฤติกรรมที่มีผลกระทบต่อเด็กในระยะยาวถ้าไม่ได้รับการแก้ไขเสียแต่วัยแรกเริ่มโอกาสที่จะประสบปัญหาชีวิตเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคตนั้นสูงมาก เช่น ปัญหาการเรียนล้มเหลว ปัญหาความก้าวร้าว ปัญหาการซึมเศร้า และปัญหาเข้ากับเพื่อนไม่ได้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541: 8) ทั้งนี้ ครูอาจารย์ และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องตระหนักและเห็นความสำคัญในการอบรมสั่งสอนเด็ก โดยจะต้องศึกษาหารูปแบบและวิธีการในการปลูกจิตสำนึกให้แก่เด็กในด้านความรับผิดชอบต่อสังคมมีวินัยเพราะหากนักเรียนขาดความมีระเบียบ จะทำให้เกิดปัญหาด้านการเรียน การปฏิบัติตนในสังคม และการดำรงชีวิตในสังคมหากไม่ได้รับการแก้ไขจะเป็นภาระอันหนักของสังคมต่อไป

ผู้วิจัยและคณะครูจึงได้ร่วมกันศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยายาล อำเภอมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา เป็นโรงเรียนขนาดกลางและเป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จัดการเรียนการสอน 3 ช่วงชั้นคือ ช่วงชั้นที่ 1 ระดับประถมศึกษาปีที่ 1 ถึง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และช่วงชั้นที่ 3 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปัจจุบันมีนักเรียนทั้งหมด 203 คน มีครูทั้งหมด 16 คน ครูธุรการ 1 คน ครูพี่เลี้ยงเด็กพิการ 1 คน นักการภารโรง 1 คน ประชากรในเขตบริการของโรงเรียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมและมีฐานะค่อนข้างยากจน ประชากรวัยทำงานส่วนมากเมื่อว่างงานจากเกษตรกรรมจะอพยพไปทำงานทำในต่างถิ่น ผ่ากบฏทรานในวัยเรียนไว้กับญาติ พี่น้อง เด็กนักเรียนบางส่วนขาดความรัก ความอบอุ่น รวมทั้งขาดการเอาใจใส่ดูแล อบรมเมตตา เด็กนักเรียนบางส่วนมีปัญหาพฤติกรรมขาดระเบียบวินัย ขาดความรับผิดชอบต่อ (โรงเรียน บ้านท่าเยี่ยมวิทยายาล.2552) ผลจากการที่ได้ร่วมกันศึกษา สภาพปัญหาตามภารกิจ พบว่า งานที่ต้องดำเนินการแก้ไข ปรับปรุงและพัฒนาเป็นลำดับแรก โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนไม่มีความรับผิดชอบ ไม่ตระหนักเห็นความสำคัญของการทำความสะอาด บริเวณต่าง ๆ ของโรงเรียน เขตรับผิดชอบตามที่ได้รับการมอบหมาย ทั้งขยะเกลื่อนกลาดไม่เป็นที่สันทัดเนื่องจากครูมีภาระงานที่จะต้องทำเป็นจำนวนมาก จึงไม่ค่อยมีเวลาที่จะมาตรวจติดตามพฤติกรรมความรับผิดชอบของนักเรียนในการทำความสะอาดเท่าที่ควร โดยเฉพาะเวรประจำวัน บริเวณโรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็นเขตบริการของแต่ละห้อง โดยรับผิดชอบดูแลในตอนเช้า ก่อนเข้าเรียน และในช่วงหลังเลิกเรียน ปรากฏว่านักเรียนไม่สนใจในการปฏิบัติหน้าที่หรือหากมีการปฏิบัติด้วยความไม่ตั้งใจทำให้งานที่ออกมาไม่เรียบร้อย ในสภาพปัจจุบันและปัญหาดังกล่าว หากมีการวางแผนในการบริหารจัดการในเรื่องการเสริมสร้างวินัยที่ดีให้เกิดขึ้นกับตัวนักเรียนได้ จะทำให้การจัดการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีระเบียบเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ ซึ่งในเรื่องนี้ทางโรงเรียนเล็งเห็นความสำคัญ และได้ประสานไปยังผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาให้บรรลุเป้าหมาย วัตถุประสงค์ต่อไป และได้ข้อสรุปร่วมกันว่า ความรับผิดชอบต่อสังคมเป็นเรื่องที่ควรปรับปรุงมากที่สุด มีผลต่อการแสดงพฤติกรรมของนักเรียน สำหรับกิจกรรมในการปรับปรุงพัฒนา คือ กิจกรรมที่จัดในโรงเรียนนี้ดำเนินการเป็นกิจกรรมกลุ่มเป็นสำคัญ แล้วศึกษาผลการพัฒนาเพื่อจะดำเนินการพัฒนาต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยายล อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ให้เป็นผู้มีระเบียบวินัยในการรับผิดชอบต่อตนเองและผู้อื่น

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยปฏิบัติการ(Action Research) ผู้วิจัยได้นำขั้นตอนการดำเนินงานตามแนวความคิดของ Kemmis และ McTaggart (1988: 11-15)

การดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 1

1. การวางแผน (Planning) ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้ดำเนินการดังนี้

1.1 สภาพปัจจุบันโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยายล อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา โรงเรียนได้กำหนดแนวทางการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมนักเรียน และบุคลากรในโรงเรียน ตลอดจนส่งเสริมให้บุคลากรจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายส่งเสริมให้ชุมชน ผู้ปกครอง ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อมุ่งให้ผู้เรียนมีนิสัย ใฝ่ รู้ ใฝ่ เรียน คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาที่มีชีวิตอยู่ได้อย่างมีความสุข ตลอดจนการสร้างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน คือความมีวินัยในตนเอง ขยัน หมั่นเพียร ซื่อสัตย์ อดทนมีความเสียสละ เห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตัว รู้จักยกย่องผู้อื่น มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ การเสริมคุณลักษณะและนิสัยที่ดีให้ผู้เรียนนั้นควรให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม ได้ปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวันจนเห็นคุณค่า เสนอปัญหาให้ผู้เรียนคิด และแก้ปัญหาแสวงหาแบบอย่างที่ดีงามและชี้แนะให้ผู้เรียนได้เข้าใจปฏิบัติตามระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดีงาม เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามแนวทางการพัฒนาและเสริมสร้างระเบียบวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยายล เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาด้านผู้เรียนมาตรฐานที่ ผู้เรียนต้องมีคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมอันพึงประสงค์ มีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ปฏิบัติตนตามระเบียบและหลักธรรมเบื้องต้นแต่ละศาสนา ซื่อสัตย์สุจริตมีความเมตตากรุณาเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละเพื่อส่วนรวมและประหยัด

1.2 สภาพปัญหาด้านวินัยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๒ พบว่านักเรียนจำนวน 30 คน มีพฤติกรรมขาดความมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง 3 ด้าน คือ

1.2.1 ด้านการแต่งกาย พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ แต่งกายไม่เรียบร้อยไม่ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน เสื้อผ้าดูไม่สะอาด ขาดการเป็นระเบียบ บางวันนักเรียนหญิงไม่ผูกโบว์มาโรงเรียน นักเรียนชายไม่ใส่เสื้อเข้าในกางเกง ใส่รองเท้าแตะมาโรงเรียน ทำให้โรงเรียนจืดจางได้ค่อนข้างยาก

1.2.2 ด้านการตรงต่อเวลา พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ เข้าห้องเรียนช้า ส่งงานที่ได้รับมอบหมายในชั่วโมงเรียนไม่ตรงเวลาและไม่ส่งการบ้านตามเวลาที่กำหนดให้

1.2.3 ด้านการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่ไม่เห็นความสำคัญของการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน บริเวณห้องเรียน ไม่รับผิดชอบพื้นที่ที่ได้รับมอบหมายจากครู นักเรียนบางคนทำแต่ไม่สม่ำเสมอและไม่ต่อเนื่อง ทำให้บริเวณโรงเรียนไม่สะอาด เท่าที่ควรจะเป็น

จากสภาพปัญหาที่กล่าวมา ซึ่งให้เห็นว่า นักเรียนยังไม่มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เกี่ยวกับวินัยในตนเอง ซึ่งที่ประชุมเห็นว่าเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการแก้ไขและพัฒนาให้นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น

1.3 กลยุทธ์และเป้าหมายในการพัฒนา

จากการประชุมกลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ระดมความคิดเพื่อหาแนวทางร่วมกันในการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยใช้กลยุทธ์การประชุมระดมปรึกษาหารือ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจ กลยุทธ์การพัฒนาระเบียบวินัยนักเรียน โดยการจัดกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน กิจกรรมการแบ่งเขตการทำทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน และการนิเทศติดตาม ซึ่งเป็นกลยุทธ์ที่ได้จากการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและ กลุ่มผู้วิจัย

1.4 แผนปฏิบัติการ(Action Plan)

1.4.1 จากกลยุทธ์และกิจกรรมที่ได้ใช้ดำเนินการพัฒนา สามารถเขียนแผนปฏิบัติการ

1.4.2 การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยายล อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา วงรอบที่ 1

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยายล อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา สรุปผลได้ดังนี้

สภาพปัญหาด้านความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนบ้านท่าเหี้ยมวิทยาลัย อำเภอเมืองยางจังหวัดนครราชสีมา ก่อนการพัฒนาพบว่า มีปัญหา ด้าน คือด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้านการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจึงร่วมประชุมปรึกษาหารือกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขและพัฒนาวินัยนักเรียนทั้ง 3 ด้านด้วยการจัดกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียน โดยได้ดำเนินการ 2 วนรอบ ปรากฏผลการวิจัยได้ดังต่อไปนี้

สรุปผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1

1. การประชุมปรึกษาหารือกับครูผู้รับผิดชอบงานวินัยนักเรียน พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในระเบียบวินัย 3 ด้าน ที่ต้องพัฒนา ซึ่งครูทุกคนจะต้องสามารถที่จะแนะนำว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนที่ผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนได้ ทุกคนทราบรายละเอียดเกี่ยวกับกฎ ระเบียบวินัยของนักเรียน ยินดีให้ความร่วมมือ และอยากมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีวินัยในแต่ละด้าน

2. การพัฒนาการเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกายของนักเรียนผลการดำเนินการกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียนของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย พบว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยรู้สึกดีในตัว มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน และประชุมวางแผนร่วมกัน ทำให้ทราบข้อมูลที่ดีเกี่ยวกับตัวนักเรียนมากขึ้น บางคนไม่มีชุดนักเรียนใช้สมบุรณ์ ไม่มีรองเท้า เสื้อกางเกง กระโปรงไม่สะอาด โบริไม่ผูกอย่างสม่ำเสมอ แต่ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการดูแลเอาใจใส่ที่ดีจากผู้ปกครอง เรื่องการแต่งกาย เพราะเขาใจว่าอย่างไรก็ได้เรียนหนังสือ หลังจากที่ได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนแล้ว พบว่า โรงเรียนต้องจัดหาทุนเพื่อช่วยเหลือนักเรียนที่ยังขาดแคลนอยู่ จากที่เมื่อก่อนโรงเรียนได้ข้อมูลไม่ชัดเจน ต่อไปการจัดทุนการศึกษาให้นักเรียนจะชัดเจนขึ้น เพราะจากการที่ได้ออกเยี่ยมบ้านนักเรียนทำให้ได้เห็นสภาพที่แท้จริง

3. การพัฒนาการเสริมสร้างวินัยด้านการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนของนักเรียนผลการดำเนินการกิจกรรมการแบ่งเขตทำความสะอาดบริเวณโรงเรียนของกลุ่มผู้ร่วมวิจัย พบว่า กิจกรรมนี้ทำให้นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการร่วมแรงร่วมใจกันทำความสะอาดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง โดยนักเรียนมาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อช่วยกันทำความสะอาดบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบให้สะอาดก่อนการเข้าแถวเคารพธงชาติ ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมแบ่ง เขตรับผิดชอบบริเวณโรงเรียน นอกจากจะทำให้ให้นักเรียนมีวินัยด้านการรักษาความสะอาดแล้ว ยังส่งผลให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบอีกด้วย

4. กิจกรรมนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานผลการนิเทศติดตามการพัฒนาการดำเนินงานด้านวินัยนักเรียน จากการที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ได้ร่วมกันกำกับติดตามการพัฒนาการดำเนินงานด้านวินัยนักเรียนของครูประจำชั้นตามแนวทางที่กำหนดไว้ในแผนการดำเนินงานโดยนิเทศไปพร้อม ๆ กันควบคู่กับการพัฒนาการดำเนินงานด้านวินัยนักเรียน ตามรายละเอียดกิจกรรมดังต่อไปนี้

การประชุมปรึกษาหารือกับครูผู้รับผิดชอบงานวินัยนักเรียน สรุปว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในระเบียบวินัย 3 ด้าน ที่ต้องพัฒนา ซึ่งครูทุกคนสามารถที่จะแนะนำว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนที่ผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนได้ มีการอ้างอิงกฎระเบียบของโรงเรียนมาพูดอย่างต่อเนื่อง ให้การช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา ให้คำแนะนำที่ดี มีการสอดแทรกในรายวิชาที่ตนเองสอน เวลาเข้าแถวหน้าเสาธงก็พูดคุยเรื่องข้อดีของการมีระเบียบวินัยและข้อเสียของการไม่มีระเบียบวินัยและได้ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ทำให้นักเรียนมีระเบียบวินัยมากขึ้น

กิจกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน สรุปว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนมากขึ้น เสื้อผ้าสะอาดเรียบร้อย นักเรียนหญิงมีการผูกโบว์มาโรงเรียนทุกวัน นักเรียนชายใส่เสื้อเข้าไปในกางเกงเป็นระเบียบ ใส่ถุงเท้ามาเรียนทุกวัน แต่ก็ยังมีบางส่วนที่ต้องแก้ไข เนื่องจากสาเหตุผู้ปกครองมีความยากจน ไม่สามารถจัดหาเครื่องแต่งกายให้ครบได้ ทางโรงเรียนจึงได้หาทางช่วยเหลือนักเรียนโดยการจัดหาทุนการศึกษาให้เพื่อจัดซื้อเสื้อผ้าสำหรับนักเรียนที่ยังขาดแคลน ทำให้โรงเรียนสามารถแก้ปัญหาวินัยด้านการแต่งกายได้ในระดับหนึ่ง

กิจกรรมการแบ่งเขตการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน สรุปว่า นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการร่วมแรงร่วมใจกันทำความสะอาดในเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนเอง โดยนักเรียนมาโรงเรียนแต่เช้าเพื่อช่วยกันทำความสะอาดบริเวณที่ตนเองรับผิดชอบให้สะอาดก่อนการเข้าแถวเคารพธงชาติ ซึ่งจากการดำเนินกิจกรรมแบ่งเขตรับผิดชอบบริเวณโรงเรียน นอกจากจะทำให้ให้นักเรียนมีวินัยด้านการรักษาความสะอาดแล้ว ยังส่งผลให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบอีกด้วย เพราะทุกคนต้องมีความรับผิดชอบร่วมกันในการทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบให้สะอาด ถึงแม้ว่าจะมีนักเรียนบางส่วนที่ยังหลบเลี่ยงไม่ช่วยเพื่อนทำหน้าที่ แต่ก็เพียงส่วนน้อยเท่านั้น

สรุปผลการพัฒนาในวงรอบที่ 2

1. จัดกิจกรรมสัปดาห์แห่งการแต่งกาย ผลการดำเนินการจัดกิจกรรมสัปดาห์แห่งการแต่งกายสะอาด สรุปว่า นักเรียนมีความสนใจและให้ความสำคัญของการรักษาความสะอาดร่างกาย การแต่งกายตามระเบียบของโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้จากจำนวนนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมสัปดาห์แห่งการแต่งกายสะอาดมากขึ้นกว่าเดิม นักเรียนหลายคนซักรีดเสื้อผ้ามาโรงเรียน จากที่ไม่เคยรีดเสื้อผ้ามาโรงเรียนเลย และจากการสอบถามความคิดเห็นของครูประจำชั้นและนักเรียน ทุกคนบอกว่าเป็นกิจกรรมที่ดี ควรจะจัดต่อไปเพราะสามารถทำให้นักเรียนมีวินัยด้านการแต่งกายมาโรงเรียนเพิ่มมากขึ้น

2. จัดกิจกรรมสัปดาห์แห่งการตรงต่อเวลา ผลการดำเนินการกิจกรรมจัดสัปดาห์แห่งการตรงต่อเวลาของนักเรียนพบว่า นักเรียนทุกระดับชั้น มีความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียน การมาโรงเรียนทันเวลา การเข้าห้องเรียนทันเวลา การส่งงานในชั่วโมงทันตามกำหนดที่ให้ และส่งการบ้านทุกครั้ง นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการปฏิบัติตนเป็นคนตรงต่อเวลา

3. จัดกิจกรรมประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบการทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน พบว่า นักเรียนทุกระดับชั้นให้ความสำคัญ มีความรับผิดชอบ มีความกระตือรือร้น และร่วมแรงร่วมใจกันทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบของตนมากขึ้น นักเรียนกลุ่มที่ไม่เคยให้ความร่วมมือกับเพื่อน ๆ ก็หันมาช่วยเหลือเพื่อนเพราะจะถูกต่อว่าจากเพื่อน ๆ ในห้องเรียนเดียวกันทำให้นักเรียนทุกคนดีใจสำนึกที่ดี อยากจะทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ จนติดเป็นนิสัยโดยไม่ต้องรอฟังคำสั่งจากครูประจำชั้นเหมือนแต่ก่อนจากการสังเกตในพื้นที่รับผิดชอบที่กำหนดให้นักเรียนแต่ละห้องรักษาความสะอาด ปรากฏว่าสะอาดขึ้นอย่างเห็นได้ชัด

สรุปผลการดำเนินการวิจัยและพัฒนาเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านการแต่งกาย การตรงต่อเวลา และการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยาลัย อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา ซึ่งได้ปฏิบัติตามวิจัยเชิงปฏิบัติการในทุกชั้นตอน ปรากฏว่าประสบความสำเร็จเป็นอย่างมาก เพราะนักเรียนกลุ่มเป้าหมายสามารถลดพฤติกรรมดังกล่าวอย่างเห็นได้ชัด คือ ส่วนใหญ่หรือเกือบทั้งหมดเห็นความสำคัญของการแต่งกาย มีความพึงพอใจต่อการแต่งกาย มีวินัยด้านการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนดีขึ้น มาโรงเรียนทันเวลา ไม่ขาดเรียน เข้าห้องเรียนตรงเวลา ส่งงานตามกำหนด เป็นผู้ที่มีวินัยด้านรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน ช่วยกันทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบมีวินัยในการทิ้งขยะ ซึ่งการดำเนินการครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียน เช่น ครู นักเรียน ผู้ปกครอง จนทำให้กิจกรรมสำเร็จลุล่วงได้ผลดีตามเป้าหมายที่ตั้งไว้และทุกคนมีความเห็นว่าจะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทุกปี

อภิปรายผลการวิจัย

จากสรุปผลการวิจัย การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โรงเรียนบ้านท่าเยี่ยมวิทยาลัย อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา ผู้วิจัยพบประเด็นที่สำคัญเพื่อนำมาอภิปรายผลดังนี้

ผลการพัฒนาในวงรอบที่ 1 การประชุมปรึกษาหารือ สรุปได้ว่ากลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงสภาพปัญหาด้านวินัยนักเรียนเกี่ยวกับการแต่งกาย การตรงต่อเวลา การรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน และการเข้าแถว โดยกลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความยินดีที่จะช่วยกันจัดกิจกรรมในการพัฒนาวินัยของนักเรียน และศึกษาแนวทางการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน เพื่อพัฒนาการดำเนินงานด้านวินัยนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ กิจกรรมนี้บรรลุเป้าหมาย ดังนี้

1. การสร้างความตระหนักแก่ครูผู้รับผิดชอบงานวินัยนักเรียน สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยทุกคนมีความเข้าใจตรงกันในระเบียบวินัย 3 ด้าน ที่ต้องพัฒนา ซึ่งครูทุกคนจะต้องสามารถที่จะแนะนำว่ากล่าวตักเตือนนักเรียนที่ผิดระเบียบวินัยของโรงเรียนได้ ทุกคนทราบรายละเอียดเกี่ยวกับกฎ ระเบียบวินัยของนักเรียน ยินดีให้ความร่วมมือ และอยากมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนมีวินัยในแต่ละด้าน พร้อมทั้งทำการสอนสอดแทรกเรื่องวินัยในแต่ละวิชา จัดลำดับการพูดคุยเรื่องวินัยหน้าเสาธงให้นักเรียนฟังตลอดทุกมีการดำเนินการสร้างความตระหนักให้นักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับชาญวิทย์ โสภิตะชา (2546: บทคัดย่อ) และสำราญ สุขเกษม (2547: บทคัดย่อ) พบว่า การสร้างความตระหนักแก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างวินัยให้กับนักเรียนโดยการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพิ่มบทบาทของผู้ปกครองในการดูแล และพัฒนานิสัยของนักเรียน มีการประชุม ประเมินผลการทำงาน พัฒนานิสัยนักเรียนอย่างต่อเนื่องจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จะส่งผลให้การพัฒนานิสัยของนักเรียนบรรลุผลถึงเป้าหมายต่อไป

2. พัฒนานิสัยด้านการแต่งกายของนักเรียน ด้วยกิจกรรมการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน สรุปได้ว่า กลุ่มผู้ร่วมวิจัยมีการสนใจและตื่นตัวในการออกเยี่ยมบ้านนักเรียน และทำให้ได้ทราบข้อมูลสภาพปัญหาของนักเรียนด้านการแต่งกายเพิ่มมากขึ้น และได้หาแนวทางสรุปร่วมกันเพื่อแก้ปัญหาวินัยด้านการแต่งกายของนักเรียน โดยการให้ผู้ปกครองได้ร่วมกันให้ความสนใจนักเรียนมากขึ้น โดยเฉพาะในด้านความสะอาด และได้หาแนวทางแก้ไขการขาดแคลนทุนทรัพย์เพื่อจัดหาเสื้อผ้า กระโปรง กางเกง และรองเท้า ถุงเท้า เพื่อให้นักเรียนได้ใช้อย่างทั่วถึง สอดคล้องกับบุญยงค์ ปุยะติ (2549: 109) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่หลังการพัฒนานิสัยด้านการรักษาความสะอาดร่างกายทำให้นักเรียนเห็นความสำคัญของการแต่งกาย มีความพึงพอใจต่อการแต่งกาย มีวินัยด้านการแต่งกายถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนดีขึ้น

3. การพัฒนานิสัยด้านการตรงต่อเวลาของนักเรียน ด้วยกิจกรรมการอบรมหน้าเสาธง สรุปได้ว่า โดยภาพรวมแล้วบรรลุเป้าหมายเป็นที่น่าพอใจ กลุ่มผู้ร่วมวิจัย ครูประจำชั้น สามารถจัดกิจกรรมได้บรรลุผลเป็นที่น่าพอใจ ถึงแม้จะมีปัญหาบางอย่างในบางคนบางห้องเรียนซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจะได้ออกไป สอดคล้องกับปิยะธิดา ยติกร (2547: บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาในวงรอบที่ 1 มีนักเรียนที่ผ่านการพัฒนาด้านการเข้าแถว มีนักเรียนผ่าน 6 คน ไม่ผ่าน 18 คน จึงดำเนินการพัฒนาในวงรอบที่ 2 นำนักเรียนที่ไม่ผ่านการพัฒนาในวงรอบที่ 1 จำนวน 18 คน มาพัฒนาเพิ่มเติมให้นักเรียนมีวินัยด้านการเข้าแถวมากขึ้น

4. การพัฒนานิสัยด้านการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนของนักเรียนด้วยกิจกรรมการแบ่งเขตทำความสะอาดบริเวณโรงเรียน สรุปได้ว่า นักเรียนเกิดความกระตือรือร้นในการร่วมแรงร่วมใจกันทำความสะอาดในเขตพื้นที่ที่รับผิดชอบของตนเอง และ

จากการดำเนินกิจกรรมแบ่งเขตรับผิดชอบบริเวณโรงเรียน นอกจากจะทำให้นักเรียนมีวินัยด้านการรักษาความสะอาดแล้วยังส่งผลให้นักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบ ทุกคนมีความรับผิดชอบร่วมกันในการทำความสะอาดบริเวณที่รับผิดชอบให้สะอาด ถึงแม้ว่าจะมีนักเรียนบางส่วนที่ยังหลงเหลือไม่ช่วยเพื่อนทำหน้าที่ แต่ก็ก็เป็นเพียงส่วนน้อยเท่านั้นห้องเรียนซึ่งกลุ่มผู้ร่วมวิจัยจะได้หาทางแก้ไขต่อไป สอดคล้องกับ ไพบูลย์ ปุยะติ (2549: 109) พบว่า ด้านรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนนักเรียนช่วยกันทำความสะอาดเขตพื้นที่รับผิดชอบมีวินัยในการทิ้งขยะ ซึ่งการดำเนินการครั้งนี้ได้รับความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายในโรงเรียน เช่น ครู นักเรียนผู้ครองจนทำให้กิจกรรมสำเร็จลุล่วงได้ผลดีตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

5. กิจกรรมนิเทศภายในติดตามผลการปฏิบัติงาน สรุปได้ว่า ผลการนิเทศภายในติดตามผลการปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนที่ 8 ด้าน คือ การแต่งกาย การตรงต่อเวลา การรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียน จำนวนนักเรียนที่มีพฤติกรรมขาดระเบียบวินัยมีจำนวนลดลง แต่ยังมีส่วนหนึ่งที่ยังไม่ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนไม่เข้าร่วมและไม่ปฏิบัติตามกิจกรรม ตามที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจัดขึ้น ได้สอดคล้องกับบุญสม ใจหวัง (2549: 87-90) พบว่า หลังจากที่นักเรียนได้รับการอบรมพัฒนาความรับผิดชอบโดยตรงมี การนิเทศ และติดตามอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ มีการเสริมแรงด้วยการยกย่องชมเชยในส่วนที่มีความรับผิดชอบ ส่วนครูก็ประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดีในการมีความรับผิดชอบการพัฒนาในวงรอบที่ 2 กิจกรรมสัปดาห์แห่งการแต่งกายของนักเรียน สรุปได้ว่า ผลการดำเนินกิจกรรมจัดสัปดาห์แห่งการแต่งกายสะอาด นักเรียนเห็นความสำคัญของเครื่องแต่งกายนักเรียนและแต่งได้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียน เสื้อผ้าสะอาดเรียบร้อย นักเรียนหญิงผูกโบว์มาโรงเรียนทุกคน นักเรียนชายใส่เสื้อเข้าในกางเกงเป็นระเบียบ ใส่รองเท้าผูกเชือกเรียนทุกวัน ตลอดระยะเวลาการดำเนินการ สังเกตจากมีการรักษาความสะอาดของเครื่องแต่งกายมากขึ้น มีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมด้านการแต่งกาย และการรักษาความสะอาดของเครื่องแต่งกายไปในทางที่ดีขึ้น แสดงให้เห็นว่าการแต่งกายให้ถูกระเบียบวินัยนอกจากจะเป็นการฝึกนิสัยในตนเองนักเรียนยังปฏิบัติตามกิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรมสัปดาห์แห่งการตรงต่อเวลาของนักเรียน สรุปได้ว่า นักเรียนที่เคยมาโรงเรียนสายก็มาแต่เช้า ค่ำเคยขาดเรียนก็เลิกขาดเรียน นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการมาโรงเรียน การมาโรงเรียนทันเวลา การเข้าห้องเรียนทันเวลา การส่งงานในชั่วโมงทันตามกำหนดที่ให้ และส่งการบ้านทุกครั้ง นักเรียนส่วนใหญ่มีวินัยด้านการตรงต่อเวลาเพิ่มมากกว่าเดิมและปัญหาที่ลดลงมาส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนดำเนินไปตามแผนที่ได้วางไว้ สอดคล้องกับสุจิต โคตรชาติ (2548: บทคัดย่อ) พบว่า นักเรียนส่วนใหญ่หลังการพัฒนาด้านวินัยทำให้การเข้าแถว และเข้าคิว การตรงต่อเวลา ความสำนึกดีสังคมดี การพัฒนาที่ต่อเนื่องและเป็นแบบกัลยาณมิตร

2. กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบการทำมาสะอาดบริเวณโรงเรียน สรุปได้ว่า ผลการดำเนินการตามโครงการประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบทำให้นักเรียนเกิดความรับผิดชอบต่อของนักเรียนในหน้าที่ดีขึ้นโดยไม่ต้องสั่ง หมาย ๆ ครั้ง เขตพื้นที่รับผิดชอบของนักเรียนแต่ละห้องสะอาดปราศจากเศษกระดาษ เศษพลาสติก แก้วพลาสติก เศษพอยทอนที่นักเรียนรับประทานหรือรับประทานบริเวณโรงเรียนตามเขตพื้นที่ที่แบ่งให้สะอาดเรียบร้อยตลอดเวลา ขยะก็ทิ้งลงในถังขยะอย่างเป็นระเบียบ ทำให้โรงเรียนเกิดความสะอาดสะอาดดูแล้วสบายตาน่าอยู่ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและกระตือรือร้นอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็ยังมีนักเรียนส่วนน้อยที่หลงเหลือต้องเรียกมาตักเตือนบ่อย ๆ สอดคล้องกับไพโรจน์ จันทรชอนแก่น (2548: บทคัดย่อ) พบว่า บริเวณโรงเรียนมีความสะอาดสวยงามขึ้น นักเรียนมีความตั้งใจและเอาใจใส่ในการทำมาสะอาดมากขึ้น

3. ผลการดำเนินการพัฒนาจากกิจกรรมต่าง ๆ ที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจัดขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้นักเรียนมีวินัยด้านการแต่งกาย ด้านการตรงต่อเวลา และด้านการรักษาความสะอาดบริเวณโรงเรียนดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด นักเรียนเกิดจิตสำนึกที่ดีในการให้ความร่วมมือเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาวินัยของนักเรียน ทำให้โรงเรียนมีนักเรียนมีความประพฤติดีมีระเบียบวินัยและรับผิดชอบต่อตนเองมากขึ้น สอดคล้องกับไพโรจน์ จันทรชอนแก่น (2548: บทคัดย่อ) พบว่า หลังการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักเรียนทำให้นักเรียนมีวินัยมากขึ้น ส่งผลให้การเรียนของนักเรียนดีขึ้น อุดม วงศ์จ่อ (2548: 77) พบว่า การสร้างความตระหนักให้กับนักเรียนให้เล็งเห็นความสำคัญจำเป็นต่อการดำรงชีวิตสามารถประพฤติตนให้มีให้อยู่ในสังคมได้อย่างปกติสุข

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. ควรให้ครู นักเรียนและผู้ปกครองได้มีความใกล้ชิดกัน เพื่อจะได้ทำงานร่วมกันและมีความสัมพันธ์ ซึ่งจะก่อให้เกิดความสามัคคีในการดำเนินการ
2. ควรมีการจัดกิจกรรมในการเสริมสร้างวินัยด้านการแต่งกาย ความสะอาด การตรงต่อเวลาและการเข้าแถว โดยการปลูกฝังให้นักเรียนเกิดจิตสำนึกในการปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามระเบียบของโรงเรียนและชี้ให้เห็นข้อดีข้อเสียของการขาดระเบียบวินัย
3. ควรมีการอบรมนักเรียนอยู่ตลอดเวลาโดยไม่ทิ้งช่วง จะทำให้นักเรียนมีวินัยดีขึ้น โดยการให้ใช้จิตวิทยาในการให้การอบรมสำหรับนักเรียนที่มีความก้าวร้าวควรควรต้องรู้ข้อมูลนิสัยพื้นฐานของนักเรียนเป็นรายบุคคลด้วยเพื่อการแก้ไขที่ถูกต้องและตรงกับความต้องการของนักเรียน

4. ด้านวินัยนักเรียนที่ได้พัฒนานั้น ขึ้นต้นต้องสร้างจิตสำนึกที่ดีในการรับผิดชอบตนเองในทุก ๆ ด้านให้กับนักเรียนก่อน เพราะนั่นคือการพัฒนาจิตใจนักเรียนให้มีความสำนึกรับผิดชอบวินัยทั้งต่อตนเองและต่อส่วนรวม เพราะเมื่อเราพัฒนาได้แล้ว การจัดกิจกรรมเพื่อแก้ปัญหาแก่นักเรียนชาวกระบี่นักเรียนคงไม่ต้องดำเนินการให้มากนัก

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อ

1. การพัฒนาบุคลากรด้านการให้บริการแนะแนวแก่นักเรียน
2. การพัฒนาบุคลากรด้านการจัดกิจกรรมลูกเสือ ยุวกาชาด

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2545). เอกสารประกอบหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 คู่มือการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.).
- _____. (2546). แนวทางการจัดค่ายและกิจกรรมสู่ความเป็นพลเมืองดี กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.).
- กรมสามัญศึกษา. (2530). ทิศทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา. กรุงเทพฯ: กรมสามัญศึกษา.
- _____. (2543). แนวทางการจัดค่ายและกิจกรรมสู่ความเป็นพลเมืองดี กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). คู่มือการจัดกระบวนการเรียนรู้หน้าที่พลเมืองศีลธรรม ระดับประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: การศาสนา.
- กุลนาถ กระจงรองพันธ์. (2539). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- โคทม อารียา. (2541). "การพัฒนาวินัยประชาธิปไตย. ใน คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมที่เห็นความเป็นวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- จุไรักษ์ แสงณรงค์ (2543). สาเหตุการประพฤติผิดระเบียบวินัยของนักเรียนระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ(ปวช.) ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร อาจารย์ และนักเรียน สังกัดกรมอาชีวศึกษา จังหวัดมหาสารคาม รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชนาภรณ์ เพาพาน. (2543). การสร้างแบบวัดจริยธรรมความมีวินัยในตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดมหาสารคาม วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ชม ภูมิภาค. (2542). ความมีวินัย. ใน บทความวิทยุกระจายเสียงการศึกษาเพื่อคุณธรรม. กรุงเทพฯ: สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย. 2525.
- ชัดเจน ไทยแท้. กระบวนการนิเทศ. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- ชาญวิทย์ โสภิตะชา. (2546). การดำเนินงานเพื่อพัฒนานักเรียน โรงเรียนบ้านโคกเกาะ (มิตรภาพที่ 159) อำเภอภูซำบูรณ์ จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ซารี มณีศรี. (2542). การนิเทศการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: บุรพาสาน์.
- ชูศักดิ์ นันทะ (2542). ศึกษาปัญหาการปฏิบัติงานการเสริมสร้างวินัยนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดหนองคาย รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เชาว์ มณีวงศ์. (ม.ป.ป.). การบริหารกิจการนักเรียน. กรุงเทพฯ: บุรพาสาน์.
- ไชยรัตน์ ปรามณี. (2531). การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรมการทำงานกลุ่มและความรับผิดชอบต่อสังคมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ที่เรียนสังคมศึกษา โดยการสอนแบบซินเดเคทกับการสอนคู่มือครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุนาวิน. (2523). จิตวิทยาการปลูกฝังวินัยแห่งตน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร.
- ดิเรก กุลสิริสวัสดิ์ (2541). "ปรัชญาของศาสนาอิสลามกับการพัฒนานักเรียนและสร้างเสริมประชาธิปไตยใน คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เห็นความเป็นวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- ทีศนา เขมมณี. (ม.ป.ป.). หลักการและรูปแบบการพัฒนาเด็กประถมวัยตามวิถีชีวิตไทยกรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ธีรยุทธ์ หล่อเลิศรัตน์. (2544). "องค์การบริหารพิเศษ (Executive Agency) และองค์การมหาชน (Autonomous Public Organization)". วารสารข้าราชการ. 44 (4): 65- 68; กรกฎาคม-สิงหาคม.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์ (2534). ศิลปะการสร้างวินัยที่ชนะใจลูก. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- นิตดา หงษ์วิวัฒน์ (2541). วินัยรากฐานการพัฒนาเด็ก กรุงเทพฯ: แสงแดด.

- นิพนธ์ ไทยพานิช. (2531). เทคนิคการนิเทศการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- นิภา มนต์พงษ์. (2545). พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนกุสุมาวดีพิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์ รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุงใหม่พิมพ์ครั้งที่7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น
- บุญเยี่ยม จิตรดอน. (ม.ป.ป.). การสร้างวินัยที่ดีสำหรับเด็กในวัยเรียน.ขอนแก่น: ม.ป.พ.
- บุญสมใจหวัง. (2549). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความรับผิดชอบโรงเรียนบ้านใจดีอำเภออุบลรัตน์ จังหวัดศรีสะเกษการศึกษา ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- บุญหลาย กล้าหาญ. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความสะอาด โรงเรียนบ้านเพ็ก อำเภอเบญจลักษ์จังหวัดศรีสะเกษ.การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปณิตา เพ็ชรล้อมทอง (2537). ผลการใช้บทบาทสมมุติที่มีต่อความรับผิดชอบของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่4. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ประวีต เอรารธรรม์. (2545). การวิจัยปฏิบัติการ กรุงเทพฯ: ดอกหญ้าวิชาการ.
- ประสิทธิ์ ทองอุ่น และคณะ. (2542). พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน กรุงเทพฯ: เวิร์ดเวฟเอ็ดดูเคชั่น
- ประหยัด ดีลั่น (2542). พฤติกรรมการผิดวินัยและแนวทางการแก้ไขของฝ่ายปกครองโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ปีการศึกษา 2541. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546). เทคนิคการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพฯ
- ปิติ ปรุ้งเรือน. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนพิมายสามัคคี 1 อำเภอพิมาย จังหวัดนครราชสีมา.การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล (2543). การวิจัยในชั้นเรียนพิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- พนัส หนันนาคินทร์. (2526). การบริหารบุคลากรในโรงเรียน. กรุงเทพฯ: พิชฌเนศ.
- พรรณิ ผุดเกิด. (2541). ผลของการใช้สัญญาการเรียนที่มีต่อผลสัมฤทธิ์และความรับผิดชอบในการเรียนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่5. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. สงขลา: มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- พระเมธีธรรมมาภรณ์. (2541). "พุทธปรัชญากับการพัฒนาวินัยและความเป็นประชาธิปไตย." ใน คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เห็นความเป็นวินัย และความเป็นประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่3. กรุงเทพฯ: อรุณลาดพร้าว.
- พิพัฒนา วิเชียรสวรรณ (ม.ป.ป.). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับปัจจุบัน กรุงเทพฯ: เจริญรัฐการพิมพ์
- พูลสวัสดิ์ นาดเสน(2544). การปฏิบัติงานส่งเสริมวินัยนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดอุดรธานี รายงานการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม:มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- เพ็ชรินทร์ ปฐมวาณิช. (2535). องค์การและการบริหาร. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- ไพบุลย์ ปุยะดี. (2549). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนวัดสำโรง อำเภอพลับพลาชัย จังหวัดบุรีรัมย์.การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ไพโรจน์ จันทร์ขอนแก่น. (2548). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยของนักเรียนโรงเรียนวังหลวงอำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ภัทร ยันตรกร (2543). ระดับคุณธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นเชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2533). เอกสารการสอบชุดวิชาการพัฒนาพฤติกรรมเด็ก. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- มะลิ คงสกุล. (2533). การประชุมเชิงปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: อักษรไทย.
- ราชบัณฑิตยสถาน (2539). พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่6. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
- รุจิร ภูสาระ. (ม.ป.ป.). แบบเรียนแนวหน้าชุดพัฒนากระบวนการหลักสูตรใหม่กลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัยกรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์
- เรวดี วงศ์พรหมเมฆ. (2521). กระบวนการกลุ่ม. กรุงเทพฯ: ชัยวัฒน์

- โรงเรียนวัดสำโรง (2548). รายงานการประเมินตนเอง (SSR) ปีการศึกษา 2548. บุรีรัมย์ โรงเรียนวัดสำโรง
- วรพงศ์ มีมาก. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานปกครองด้านความมีวินัยในตนเองของนักเรียนโรงเรียนสุรินทร์พิทยาคม สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสุรินทร์ การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- วรวิทย์ ลี้มสุวัฒน์ (2522). ผลของการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มต่อการปรับตัวด้านสังคมของกลุ่มนักเรียนที่ถูกเพื่อนชิงชิงได้ฝึก การรับรู้กับกลุ่มที่ไม่ได้รับการฝึกวิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- วิภา ทาโบราณ. (2541). ผลของการได้รับแรงเสริมตามทฤษฎีการวางเงื่อนไขผลการกระทำเพื่อปรับพฤติกรรมด้านความรับผิดชอบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น. ถ่ายเอกสาร.
- วิภาพร มาพบสุข. (ม.ป.ป.). การพัฒนาคุณภาพชีวิตและสังคม กรุงเทพฯ: ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ
- ศิริพร กล่อมจันทร์. (2526). ความรับผิดชอบต่อการพึ่งตนเองและวินัยในตนเองของนักเรียนวิทยาลัยครู. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก
- สกายบุ๊กส์. (2546). แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2546). พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.
- สังัด อุทรานันท์ (2530). การนิเทศการศึกษา หลักสูตร ทฤษฎีและปฏิบัติ กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สมคิด บางโม. (2544). เทคนิคการฝึกอบรมและการประชุม. กรุงเทพฯ: วิทยพัฒน์
- สมบุญธน์ สุขสำราญ. (2541). “แนวคิดการพัฒนาวิสัยและอุดมการณ์ประชาธิปไตยในเยาวชน.” ใน คำบรรยายเกี่ยวกับแนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เห็นความเป็นวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- สมบุญธน์ สิงห์คำป๋อง (2542). ศึกษาปัญหาการส่งเสริมวินัยนักเรียนตามทัศนะของผู้บริหารและครูในโรงเรียนเอกชน สังกัดกอง การศึกษามูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- สมพงษ์ เกษมสิน (2526). การบริหารบุคคลแผนใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สมศักดิ์ ทูมมากรณ์ (2546). การพัฒนางานกิจการนักเรียนด้านการเสริมสร้างความมีวินัยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนอนุบาลอุบลราชธานี จังหวัดอุบลราชธานี. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัย มหาสารคาม.
- สมศักดิ์ คงเที่ยง (2529). การบริหารกิจการโรงเรียน. กรุงเทพฯ: กิจจันทร์การพิมพ์
- สมศรี ประเสริฐวงษ์ (2534). การอบรมและการเลี้ยงดูเด็ก. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- สวัสดิ์ ไชยโอกาส (2541). “บริการแนะแนวกับการแก้ปัญหาของโรงเรียนประถมศึกษา” และแนว. 1(13): 45-16; มีนาคม.
- สหพล แสนปากดี. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนสมเด็จพระประชานุเคราะห์ อำเภอสเม็จ จังหวัด นครราชสีมา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). แนวการจัดการกิจกรรมสร้างภูมิคุ้มกันสารเสพติดและอบายมุขสำหรับ นักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____ (2532). แนวปฏิบัติกิจกรรมเสริมสร้างวินัยนักเรียนสำหรับโรงเรียนประถมศึกษา. สุพรรณบุรี: ศูนย์วิชาการ สุพรรณบุรี.
- _____ (2545). เอกสารประกอบการศึกษาดำเนินการด้วยตนเอง หลักสูตรผู้ช่วยผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารสถานศึกษา ตาม หลักเกณฑ์และวิธีการพัฒนาข้าราชการครู เพื่อเข้าสู่ตำแหน่งสายงานบริหารในสถานศึกษา กรุงเทพฯ: องค์การรับส่ง สินค้าและพัสดุภัณฑ์(ร.ส.พ.).
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา: เพื่อพร้อมรับการประเมิน ภายนอก. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (2528). เอกสารสรุปย่อผลงานปี 2526 และงานเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยของ นักเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สำราญ สุขเกษม. (2547). การพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนโนนสุวรรณพิทยาคม อำเภอโนนสุวรรณจังหวัดบุรีรัมย์. การศึกษา ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร

- สุจริต โคตรชาติ. (2548). การพัฒนาการดำเนินการเสริมสร้างวินัยนักเรียนโรงเรียนบ้านหลัก กศิลา อำเภอจัตุรัส จังหวัดชัยภูมิศึกษา
ค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร
- เสนาะ ตีเยาว์. (2535). การพัฒนาทรัพยากรบุคคล กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช
- แสงอุทัย ว่องไว. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยในตนเองด้านความรับผิดชอบของนักเรียนโรงเรียนบ้านสวนมอญ
อำเภอจตุรพักตรพิมาน จังหวัดร้อยเอ็ดการศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- หวน พิณรุฬพันธ์ (2528). การบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- อ้อยทิพย์ ทองดี. (2537). ผลของการพัฒนาจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ด้วยวิธีการสร้างความตระหนักและการปรับ
พฤติกรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น วิทยานิพนธ์ กศ.ม. พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร
- อุดม วงศ์จอม. (2548). การพัฒนาบุคลากรด้านการมีวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโรงเรียนบ้านฝ้าย อำเภอหนองหงส์ จังหวัด
บุรีรัมย์.การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- อุทัย หิรัญโต (2531). การบริหารศาสตร์. กรุงเทพฯ: สโมสรวิทยาลัยการปกครอง
- เอกวิทย์ ณ ถลาง. (2541). “ความมั่งคั่งของสังคมไทยกับการพัฒนาวินัยและสร้างเสริมวิถีประชาธิปไตย”ใน คำบรรยายเกี่ยวกับ
แนวคิดและทฤษฎีในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่เห็นความเป็นวินัยและความเป็นประชาธิปไตย. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: อรุณลาดพร้าว.
- โอภาส ยติกร. (2547). การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างความมีวินัยของนักเรียน โรงเรียนชุมชนบ้านประโดก-โคกไผ่ อำเภอ
เมือง จังหวัดนครราชสีมา.การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Dzivhani, Makwrela David. (2002). “The Role of Discipline in School and Classroom Management: A Case Study”. **Masters Abstracts
International**.
- Egnor, Devid Edward. (2001). “IDEA Reauthorization and the Issue of Student Discipline: A Case Study of Crisis Policymaking
in the United States Congress”. **Dissertation Abstracts International**. Photocopied.
- Enciso, Raymond Paz. (2001). “Perceptions of Student Discipline: Viewpoints of Students, Teacher and Administrators.”
Masters Abstracts International. Photocopied.
- Kemmis, Stephen; & Robin, McTaggart. (1988). **The Action Research Planner**. 3rd ed. Victoria: Deakin University Press.
Photocopied.
- Royal, Janell Klingner. (2004). “The Identification of Student Discipline Problems Resulting in In-School and Out-of-School
Suspension by Comparing Gender and Grade Level of High School Students.” **Dissertation Abstracts
International**. Photocopied.
- Stallings. Angela Widener. (2001). “A Study of the Implementation of a Standardized Dress Code and Student Achievement of
Hispanic Students in a Suburban High School:
A Companion Study.” **Dissertation Abstracts International**. Photocopied.
- Zentner, Suzanne Mary. (2002). “The Relationship Between Student Discipline and Student Achievent: A Multi-linear Approach.”
Dissertation Abstracts International. Photocopied.